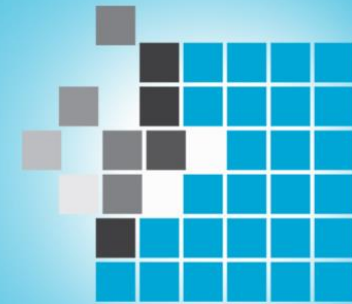

KONFERENCJA BADANIA W EDUKACJI

Warszawa, 19-20 października 2015 r.

Paweł Grygiel

**O pracach domowych – czyli, czy
więcej znaczy lepiej?**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dlaczego zadawać?

1. utrwalanie w pamięci nabytej wiedzy,
2. lepsze zrozumienia materiału
3. kształtują umiejętność krytycznego myślenia i przetwarzania informacji
4. prowadzą do nawyku i umiejętności uczenia się,
5. skutkują poprawą samodyscypliny, lepszą organizacją czasu
6. prowadzą do większej niezależnością w rozwiązywaniu problemów
7. przygotowują do przyszłej pracy zawodowej, wyrabiając poczucie odpowiedzialności i umiejętność zarządzania zadaniami
8. rozwijają uczniowską motywację

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dlaczego nie zadawać?

1. powodują utratę zainteresowania szkolnym materiałem
2. są przyczyną fizyczne i emocjonalne zmęczenie
3. ograniczają czas poświęcany na aktywności pozaszkolne (własne zainteresowania → rozwój społeczno-emocjonalny)
4. mogą być przyczyną spięć i konfliktów w rodzinie
5. brak kontroli nauczyciela nad „procesem” odrabiania prac (kto je odrabia, czy samodzielnie, kto pomaga, w jaki sposób, etc.)
6. stanowią szczególne obciążenie dla uczniów z mniej zamożnych rodzin (brak odpowiedniego miejsca; mniejsza ilość wolnego czasu → zwiększają nierówności między uczniami)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

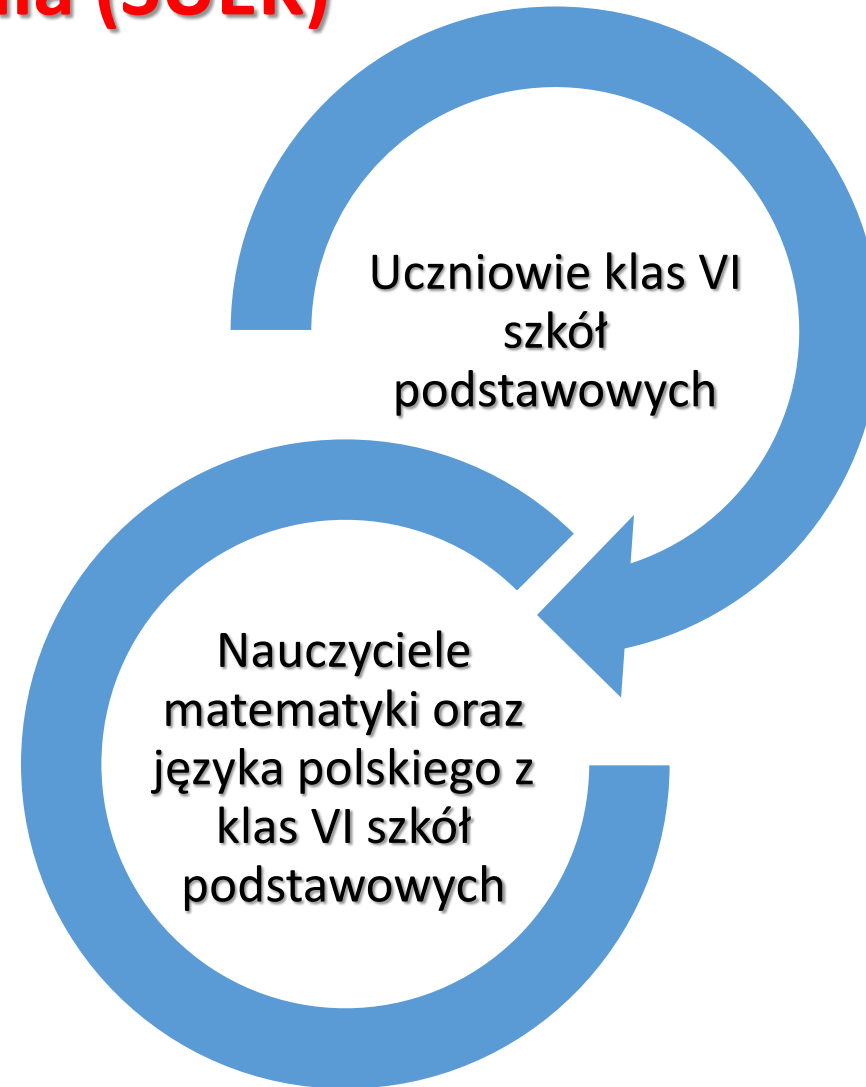
entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Badanie Szkolnych Uwarunkowań Efektywności Kształcenia (SUEK)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

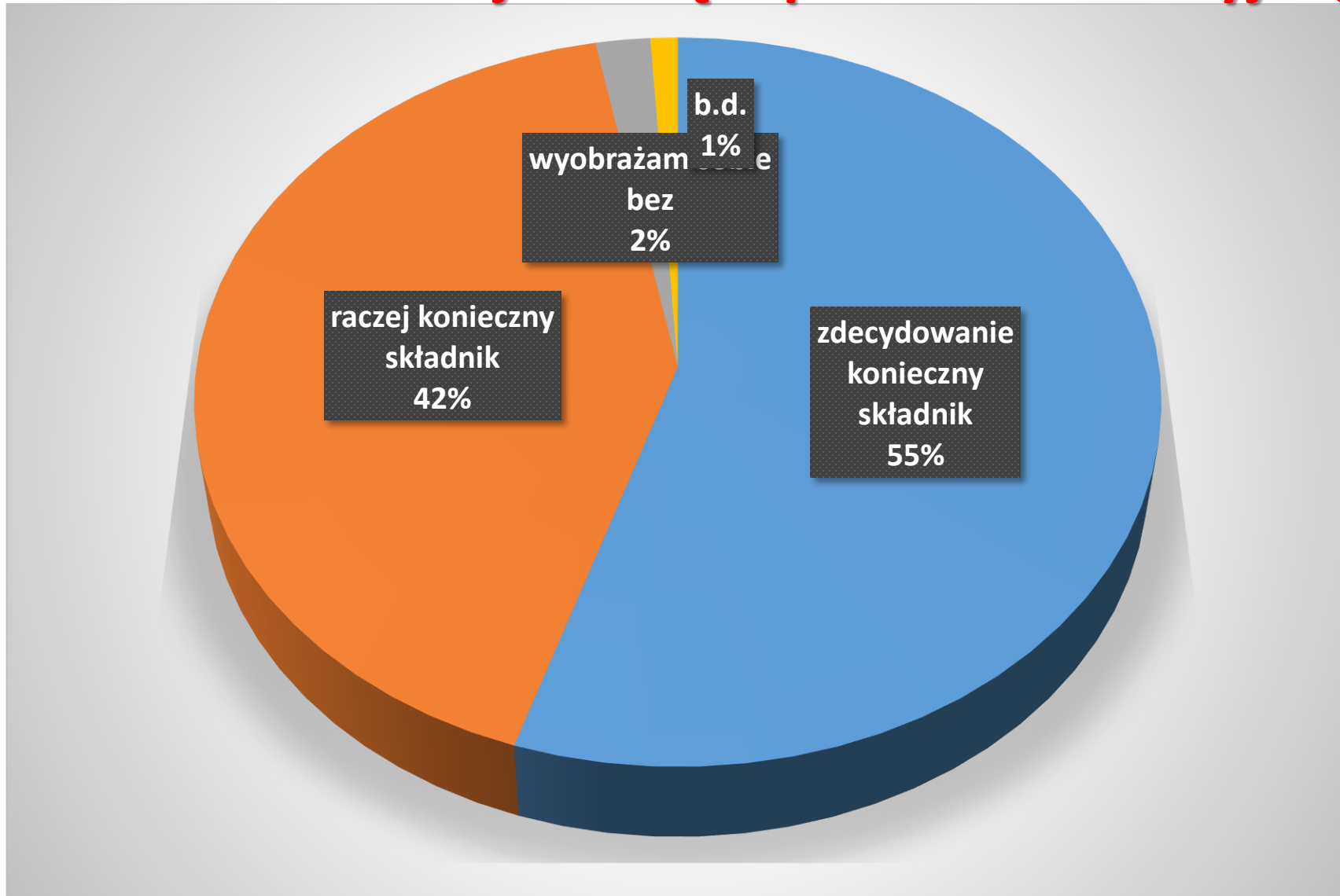
entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

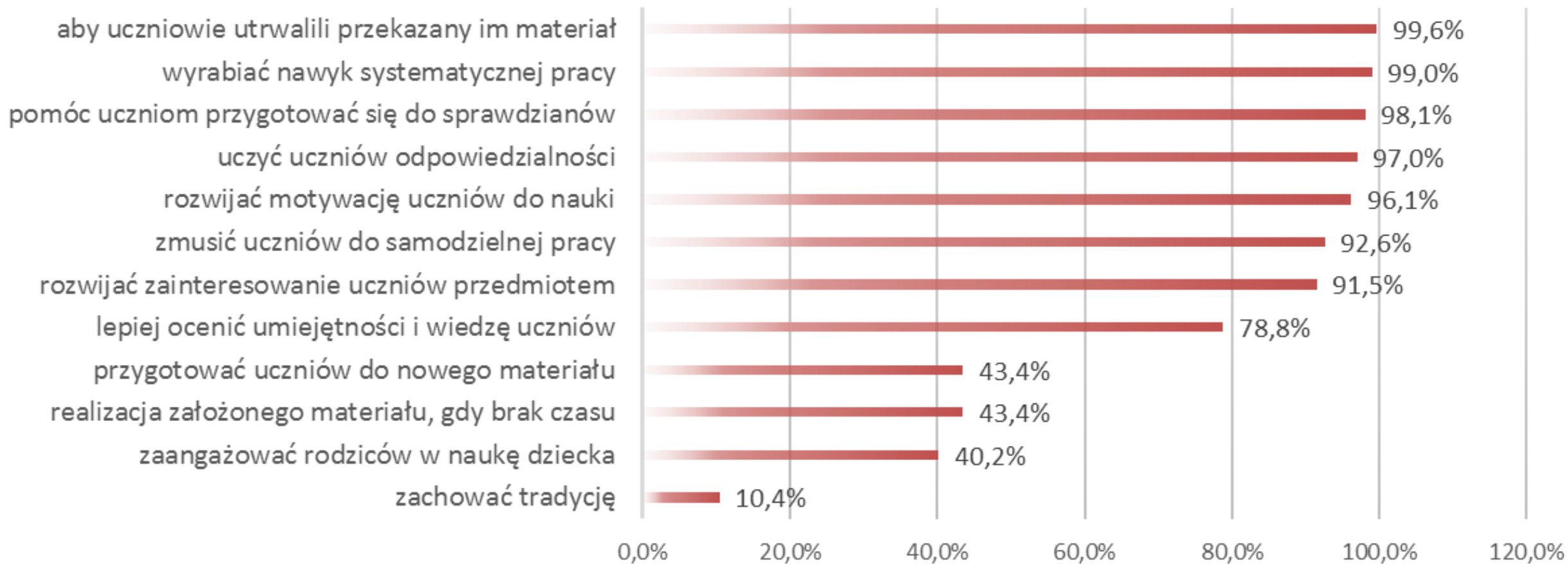

Prace domowe jako część procesu edukacyjnego

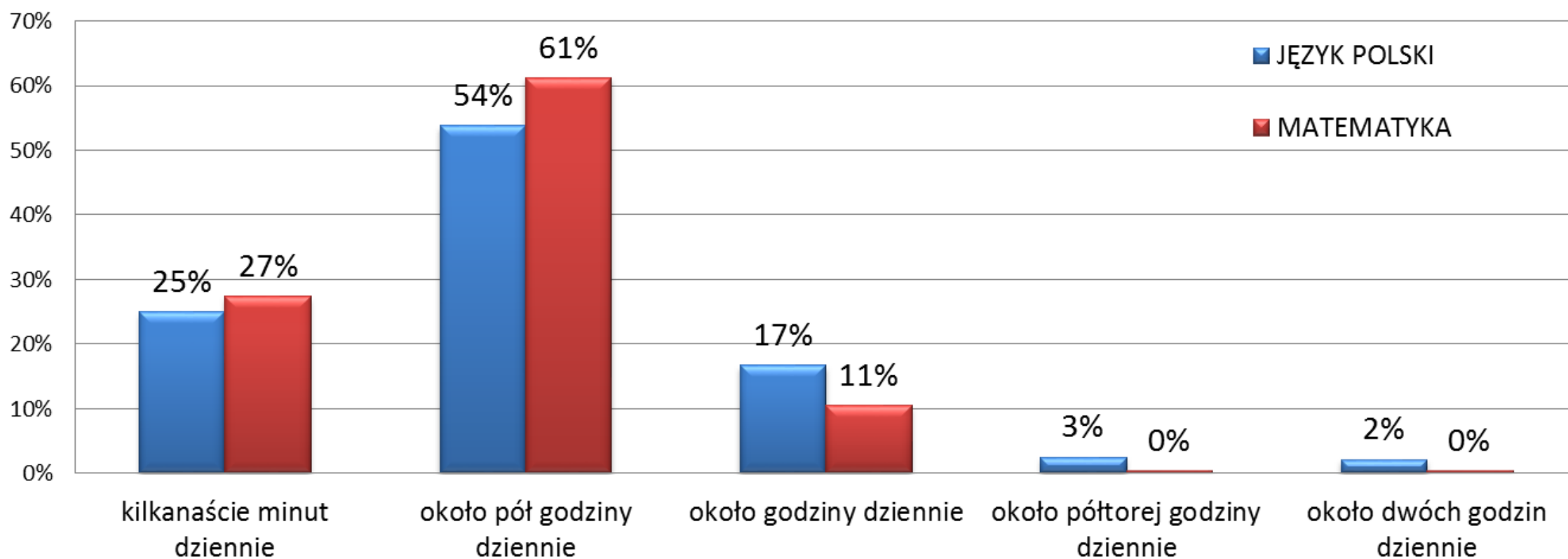

Cel zadawania prac domowych

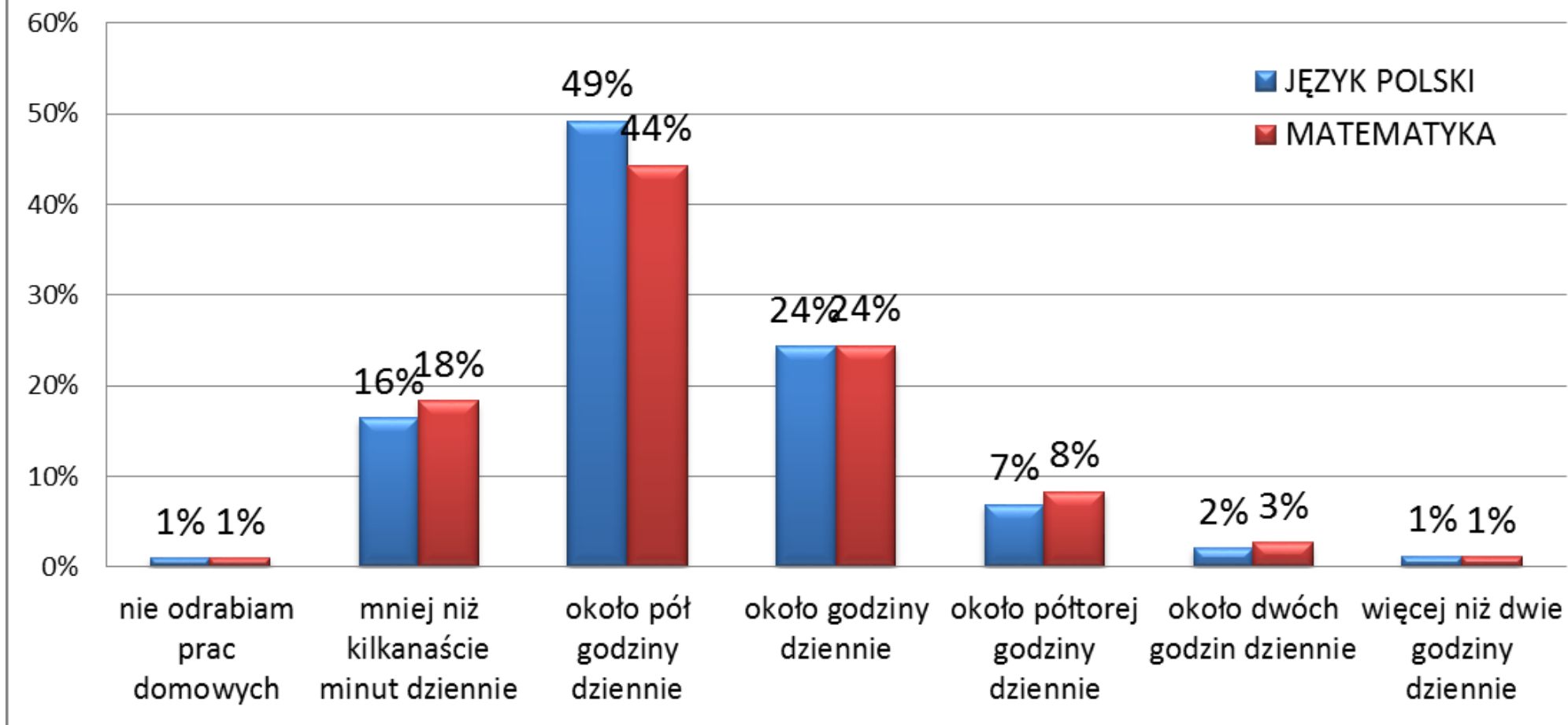

Szacowany przez nauczycieli czas potrzebny na odrobienie zadań domowych

Czas poświęcany przez uczniów na odrabianie prac domowych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Samodzielnie – często lub bardzo często

matematyka

76%

język polski

86%

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Odpisywanie od rówieśników – często lub bardzo często

matematyka

12%

język polski

9%

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PISA 2012 – 15-latkowie (czas na prace domowe ze wszystkich przedmiotów w tygodniu):

Średnia międzynarodowa

5
godzin

Średnia dla Polski

6-7
godzin

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zalecenia zachodnie (prace z wszystkich przedmiotów):

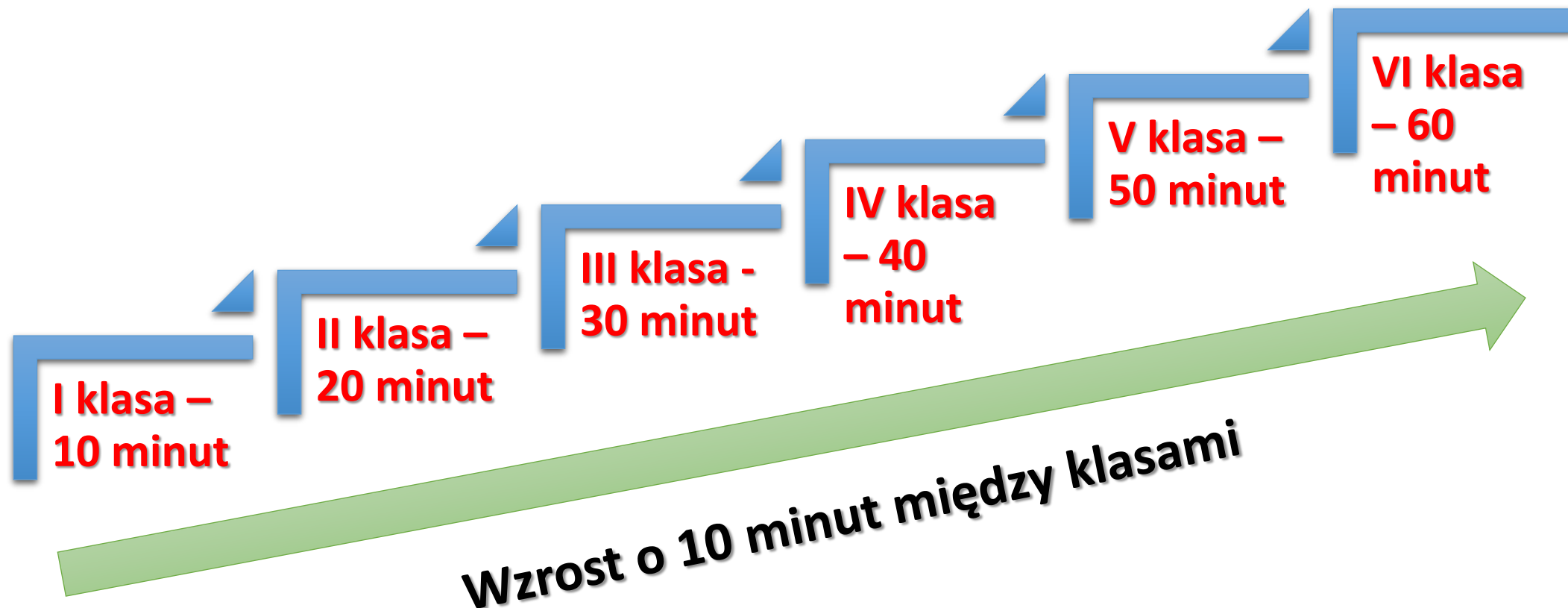
Podstawowa – max. 20 minut dziennie

Gimnazjum – max. godzina dziennie

Średnia – 1.5-2 godzin dziennie

USA i Wielka Brytania (prace z wszystkich przedmiotów w szkole podstawowej):

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

W 6 klasie szkoły podstawowej:

Tyle, ile wynosi średnia OECD wśród piętnastolatków biorących udział w badaniu PISA 2012 dla zadań domowych ze **wszystkich przedmiotów**

90% - cechy indywidualne

7% - czynniki związane z klasą

Czas poświęcony na prace domowe

Od czego zależy długość czasu poświęconego na odrabianie prac domowych?

Więcej czasu potrzebują:

1. Dziewczynki
2. Nie-odpisujący od rówieśników
3. Odrabiający zadania dla „chętnych”
4. Z niższym poziomem umiejętności
5. Z gorzej wykształconymi rodzicami (polski)
6. Korzystający z pomocy rodziców

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czas a osiągnięcia

Dotychczasowe badania wskazują, że – generalnie – zadania domowe mają pozytywny wpływ na osiągnięcia uczniów.

Przy czym, wpływ ten jest mocniejszy w szkole średniej, słabszy w podstawowej.

1. Po pierwsze, młodsze dzieci nie mają tak dużej **zdolności do koncentracji uwagi** i ignorowania nieistotnych informacji czy bodźców płynących z otoczenia. Można więc przypuszczać, że nauka w domu jest w ich przypadku mniej efektywna, ze względu na rozpraszającą uwagę dystraktory płynące ze środowiska.
2. Po drugie, wydaje się, że młodsze dzieci nie mają jeszcze **wyrobionych efektywnych nawyków związanych z uczeniem** się i to przyczynia się do mniejszej poprawy osiągnięć szkolnych przy odrabianiu zadań domowych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czas a osiągnięcia – wyniki badania SUEK

uwzględniając zróżnicowanie uczniów ze względu na płeć, wiek, wcześniejsze osiągnięcia, status społeczno-ekonomiczny rodziny, etc.

- **im więcej czasu poświęcają oni na odrabianie zadań domowych, tym gorsze ich efekty edukacyjne** (mniejszy przyrost wiedzy) w zakresie trzech typów umiejętności (tj. matematycznych, świadomości językowej, czytania).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

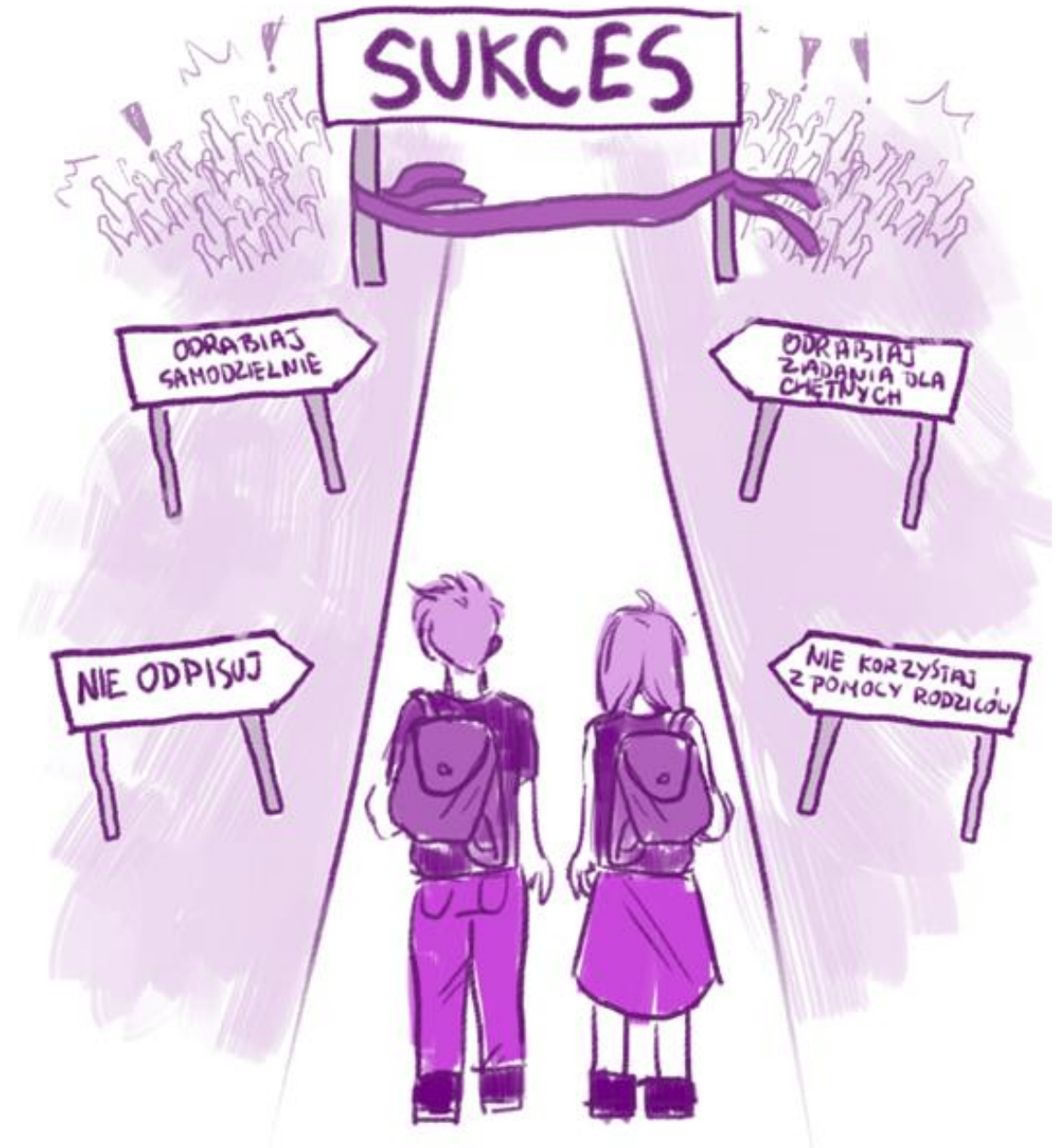

Zadania domowe a sukces edukacyjny

Więszemu przyrostowi wiedzy sprzyja:

1. Samodzielne odrabianie prac;
2. Nie odpisywanie prac;
3. Rozwiązywanie zadań nadobowiązkowych;
4. Brak bezpośredniego zaangażowania rodziców w odrabianie prac;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadania domowe a sukces edukacyjny - matematyka

Ani (a) częstość zadawania prac domowych, ani (b) szacowany czas konieczny do ich odrobienia, nie jest związany ze wzrostem wiedzy uczniów.

Co istotne, to jak często uczniowie otrzymują zadania domowe oraz jak dużo czasu – w opinii nauczyciela – muszą nad nimi spędzić w domu, nie ma istotnego znaczenia ani dla uczniów „lepszycy” ani dla uczniów „słabszych”.

Zadania domowe a sukces edukacyjny – świadomość językowa, czytanie

Im częściej nauczyciele zadają prace domowe z języka polskiego, tym **mniej** jest przyrost wiedzy uczniów między III a VI klasą.

Analizy wykazały, że w stosunku do najbardziej powszechnej strategii polonistów - zadawania prac domowych na większości lekcji – nieco bardziej efektywne jest zadawanie ich **nie częściej niż raz w tygodniu**.

Generalnie jednak, częstość zadawania prac domowych z języka polskiego ma marginalny wpływ na ostateczne osiągnięcia uczniów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadania domowe a sukces edukacyjny – świadomość językowa, czytanie

Deklarowana przez polonistów **liczba godzin**, jaka niezbędna jest do wykonania prac domowych, **nie ma żadnego wpływu** na wzrost osiągnięć uczniów

um. matematyczne

ani częstość
zadawania

ani czas
potrzebny na ...

um. polonistyczne

im częściej tym
gorzej

potrzebny czas
nie wpływa na ...

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wnioski

1. Nauczyciele nie wyobrażają sobie efektywnego nauczania bez prac domowych;
2. Przekonanie to przekłada się na dłuższy - niż ma to miejsce w większości innych krajów - czas, który uczniowie spędzają na odrabianiu prac domowych;
3. Bezpośrednie zaangażowanie rodziców w pomoc w odrabianiu prac domowych przynosi efekty odwrotne do zamierzonych (uczniowie, którym rodzice pomagają w odrabianiu zadań, nie tylko spędzają nad nimi więcej czasu, ale także osiągają gorsze efekty edukacyjne);
4. Odrabianie prac domowych ma szansę przełożyć się na wzrost poziomu osiągnięć przede wszystkim wtedy, gdy są one przez ucznia odrabiane samodzielnie;
5. Ani większa częstotliwość zadawania prac domowych, ani szacowny czas potrzebny uczniom na ich odrobienie, nie przekłada się na większą efektywność nauczania

Rekomendacje

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA

*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rekomendacje

Indywidualizacja w obrębie prac domowych, czyli dostosowywanie rodzajów zadań i poziomu ich trudności do umiejętności i zainteresowań uczniów;

Język polski

Nauczyciele
26%

Uczniowie
3%

Matematyka

Nauczyciele
31%

Uczniowie
4%

Dziękuję za uwagę

dr Paweł Grygiel

